

Ataatsimoorfigaarput Kalalallit Nunaat toqqisisimanartoq kiffaanngissusilik siuariartortorlu.

Demokraatit –Inuit Ataqatigiit-Siumut- Atassut
akornanni naalakkersuisoqatigiinnissamik isumaqatigiissut

Ataatsimoorfigaarput nunarput. Aatsaat taama pisariaqartigilerpoq inuiattut kulturikkullu immikkullarissusitta ataatsimoorfiginissa.

Kalaallit Nunaat nunaassaaq inuunerup nammineerluni ilusilersornissaanut kiffaanngissutsip ataatsimoornermut akisussaaffeqarnermik ingiaqateqarfia. Nuna kiffaanngissuseqarluni pilersitsiniarnerup sikkerarfia, aallarnissasut matunik ammasunik periarfissinneqarfiat aporfilersorneqarnatillu periarfissarsiffissaat. Nuna innuttaasut suliffeqarfiillu ilungersorlutik isertitamik ilaasa amerlanerit, siunissami aningaasaliissutissatut tigummiinnarsinnaanerannik periarfissaqarfiat. Inuaqatigiit ilisimasaat ilinniarnerullu ineriartornissamut siuariarnissamullu aqqutaaffiat.

Kalaallilli Nunaat nunaassaaq innuttaasut arlaannaannilluunniit katatsiffiunngitsoq. Nuna inuit innarluutillit akuutinnejavinnermik, suliffeqarnissamit periarfissinneqarnermik killilersorneqarnatillu angalasinnaanermik periarfissiaqarfingisaat. Nuna utoqqartatta ataaqqineqarnermik misigiffigisaat, toqqisisimanartumillu ataaqqinassusilimmillu utoqqaliffigisaat. Nuna meeqqat isumannaatusumik kannguttaatsuliorfigineqarnissamik aarleqquteqarnatik alliartorfigisaat. Nunalu peqqinnissaqarfieuq qanilaarnermik isumassuinermillu annertuumik aallussiffagalugulu katsorsaanermi paaqqutarinninnermilu qaffasissumik pitsaassusilimmik aallussiffigisa.

Naggataagullu Kalaallit Nunatta uatsinnik pigineqarnera qularutigineqassanngilaq. Nammineq siunissarput uagut aalajangissavarput. Uagut nammineerluta suleqatissatsinnik toqqaassagut. Taamaaliornitta sukkassusaa nammineerluta aalajangissavarput.

Ingerlalluarnitsinni assoralisimaarfitsinnilu ataatsimoorluta inuaanerput nunaanerpullu nunarsuarmut takutissavarput. Inuttut ataatsimuussuserput immikkoortuni ataasiakkaani politikkut isumaqatigiinngissutsinit pingarnerutinnejassaaq.

Ataatsimoorluta sulinitssinni, sapisaassuseqarnitsinni piumassuseqarnitsinnilu siunissaq kiffaanngissutsip, toqqisisimanerup siuariartornerullu ingiaqatigiiffigisaat pilersissinnaavarput.

A

Namminiilivinnissaq qallunaallu naalagaaffiannut isumaqatiginninniarnissaq

Piffissami avataaneersut inuiaqatigiit ineriertornitsinnik sunniiniarfigisaanni allangngujuissuseqarnissaq ataatsimoornissarlu pisariaqartippagut. Pissutsit taamaanneranni inuiattut politikkullu partiitut nammineernerulernissatsinnut aqqummi eqqarsaatigilluakkamik piujuartitsisumillu ingerlaaseqarnissarput qularnaarniarlugu, ataatsimoornissarput pingaaruteqarpoq.

Namminiilivinnissamut tunngatillugu mianersortumik ingerlanissarput, inuiaqatigiillu sulinermut akuutinneqarnissaat pingaaruteqarpoq, taamaaliornikkut innuttaasunik toqqammaveqanngitsunik aalajangiisoqaqqunagu.

Tamanna tunuliaqtaralugu erseqqissumik siunnerfeqarnissaq piviusorsiortumillu piffissaliinissaq pisariaqarpoq, taamaalilluta namminiilivinnissatsinnut alloriarnivut nammineq sukkassuserput namminerlu tunngavissaritatsinnik pisinnaaqqullugit. Taamaaliornitsinni tunutaqanngilagut, namminerlu siunissatsinnik naalagaaffimmillu kiffanggissutsimik, oqartussaaqataanermi periutsinik, ataatsimoornermik issittumilu immikkuullarissumik kinaassutsitsinnik toqqammaveqartumik nammineerluta sanarfinissaagut. Nunatta siunissaa uagut ilusilersorlugulu uagut pilluta ilusilissavarput.

§ 21-mik isumalioqatigiissitat nanginnissaa suliaminillu naammassinninnissaa naalakkersuisooqatigiit qulakkiissavaat. Kingorna Inatsisartuni partiit tamarmik siamasissumik isumaqatigiissuteqarnissaq siunertalarugu suliap ingerlaqqinnissaanut isumaqatiginninniarnernut akuutinneqassapput.

Qinigaaffiup ingerlanerani nammineq aalajangiisinnaassutsitta annertuumik qaffannissaa naalakkersuisooqatigiit sulissutigissavaat. Tamanna Namminersorneq pillugu inatsit naapertorlugu naalagaaffimmit oqartussaaffinnik tigooraanerup aallartinneqarneratigut ingerlanneqassaaq. Sapinngisamik piaarnerpaamik oqartussaaffit suut piviusorsiortumik tiguneqarsinnaanerannik ingerlatsinissamut pilersaarummik suliaqartoqassaaq, kingornalu suliaq aallartinneqassaaq.

Danmarkimik isumaqatiginninniarneq

Inatsisartuni inissitsiterluni ataatsimiinnerup kingorna siunissami suleqatigiinnissamut sinaakkutinik nutartikkanik muteerninillu pilersitsinissaq siunertalarugu, qallunaat naalagaaffiannik Naalakkersuisut isumaqatiginninniarlutik aallartissapput. Pissutsit taamaaginnartinneqarnerat periarfissaanngilaq.

Isumaqtiginninniarnerni makku aallaavigineqassapput:

- Kalaallit Nunaata Danmarkillu kiisalu kalaallit qallunaallu tamakkiisumik naligiissinneqarlutillu assigiimmik

naleqartinneqarnissaat pillugu paaseqatigiinneq isumaqatigiissuteqarnerlu. Naalagaaffeqatigiit naligiissut suleqatigiinnerat pineqassaaq.

- Siunissami aningaasaqarnikkut suleqatigiinnermut isumaqatiginninniarnerit piviusorsior tut aallartinneqassapput, tassani Kalaallit Nunaanni ineriertornermik pilersitsinissaq pillugu aningaasaliinerit pisariaqartut ilanngullugit.
- Namminersorneq pillugu Inatsisip nalilorsorneqaqqinnissaa siunertaralugu pilersaarusiornermut pi umasaqaatit suliarineqassapput.

Aningaasaqarnermut politikki, inuussutissarsiornermut politikki pingaarnersiuinernillu periusissiorneq

Naalakkersuisut aningaasaqarnikkut politikiat piujuartsissuullunilu piffissarlu ungasinnerusoq isigalugu aaqqissusseqqinnernik pisariaqartunik aallussilluni aningaasaqarnikkut siuariartornermut sammisuussaaq. Attassinissamut siuariartornissamullu pilersaarut II suli toqqammavittut pingaartuuvoq, suliniutinilli tigussaasunik amerlanerusunik, namminersorlutik inuussutissarsiornek nukittorsaasunik, pisortat ingerlatsiviannik pisariillisaasunik ilassuserneqassaaq, aningaasaliinernullu sulisinnaasunillu nukittunerusunik toqqammavissiissalluni.

Aningaasaqarnermut politikikkut patajaassuseq missingersuusiornermilu malitassanik atuineq
Ingammik siunissami pisortat aningaasartuutissaannut tunngatillugu, aningaasaqarneq aaqqissuussaanikkut annertuunik unamilligassaqalersussaavoq. Taamaammat erseqqissunik pingaarnersiuilluni, missingersuusiornermilu inatsit ataqqillugu sukannersumik aningaasartuutinut politikip ingerlanneqarnera nanginnejassaaq. Aningaasarsiornikkulli siuariartortuarnissap atugarissaarnerullu qularnaarnissaa pillugu pisortat aningaasaliisarnerat suli pisariaqassaaq.

Akileraarutit akitsuutilu

Akileraartarnermik aaqqissusseqqinnee ulloq 1. januar 2025 atuutilerpoq. Innuttaasut amerlanerusunik aningaasanik atugassaqalernissaannik anguniakkamut tunngatillugu qanoq aaqqissusseqqinnerup atuunnerata nalilernissaa pingaaruteqarpoq. Suliaq tamanna sapinngisamik piaarnerpaamik aallartinneqassaaq, taamaalilluni Naalakkersuisut 2026-iinnartoq akileraartarnermik aaqqissusseqqinnermik annertusaasinnaaqullugit.

Inuussutissarsiornikkut ineriertortitsinerup namminersortullu aningaasaliinerisa annertusarnerat
Aningaasaqarnikkut siunissaq piujuartsisoq qularnaarniarlugu Kalaallit Nunaat namminersortunik aningaasaliisartunik amerlanerusunik pilerilersitsillunilu inuussutissarsiornikkut ineriertortitsinermik nukittorsaassaaq. Namminersorlutik inuussutissarsiornek amerliartussapput.

Tamanna tunuliaqutaralugu naalakkersuisooqatigiit namminersorlutik inuussutissarsiornek

A

siunnerfiliikkamik akileraartarnikkut aaqqissususseqqinnermik suliaqassapput, taamaaliornermilu nunatsinni suliffeqarfimmik ingerlatsineq oqinnerulersinneqarlungilu imminut akilersinnaanerulersinneqassaaq. Tamatuma saniatigut suliffeqarfiit mikisut angisuullu kiisalu aallarnissaanermik ingerlatsisut aallunneqassapput. Inatsisik malittarisassanillu pisariillisaaneq pingaartinnejassaaq, aningaasaliisarnermillu periusissiaq ersarissoq sularineqassaaq. Naalakkersuisooqatigiit ilaatigut pisortat namminersortullu suleqatigiinnerini (OPP) periarfissat sukumiisumik misissussavaat, taamaaliornermi suliffeqarfiit namminersortut pisortat sullissinerik naammassaqafrunerusumik ilapittuisinnaaqqullugit. Taamaaliornikkut namminersorlutik inuussutissarsiorut nukitorsaataqaaffigineqassapput.

Tamatuma malitsigaa:

- Aningaasaliisartunik pilerilersitsiumalluni ingerlatseqatigiiffinnut akileraarutip apparneqarnera.
- Aallarnissaasunut suliffeqarfeeqganullu akileraartarnikkut atugassaritat pilersinneqassapput, peqatigisaanillu malittarisassat pisariillisaaneqassapput, pisariaqanngitsumillu allaffisorneq piiarneqarlungi. Suliffeqarfiit aallarterlaat ilitsersuinertermik tapiiffigineqarnissamullu periarfissaqassapput, taamaaliornikkut isumassarsiat pitsaasut misilitakkaniq amigaateqarneq pissutigalugu annaaneqaqqunagit. Tamatuma saniatigut Suliffeqarfinnut mikisunut akunnattumillu angissusilinnut alliartornissaq suliffeqarfeeqqallu mikisut akunnattumillu angissusillit piuinnarsinnaanerannik siunnerfeqartumik periusissialiorqassaaq.

Tamatuma saniatigut pilersaarusiortarnermut inatsit eqaannerusoq sularineqassaaq, taamaalilluni assersuutigalugu aatsitassarsiornermut, aalisarnermut takornariartitsinermillu aningasaliinerit allaffisornermit kinguarsarneqaqqunagit.

Inuussutissarsiorneq politikkut aalaakkaasunik sinaakkuteqarnissamik pisariaqartitsivoq, taamatullu aamma inatsisik malittarisassanik erseqqissunik pisariaqartitsiviulluni. Inuussutissarsiuteqarnikkut sulineq ersarissuutitsinermik paasuminassusermillu toqqammaveqassaaq, taamaaliornikkut innuttaasut aningaasaliisartullu nunanit allaneersut toqqisisimanermik, isumannaatsuunermik siumullu takorluuisinnaanermik misiginnaaqqullugit.

Aatsitassat

Naalakkersuisoqatigiit aatsitassanik qalluineq Kalaallit Nunaata siunissami aningaasaqarnerani pingaaruteqarluartutut isigaat. Aatsitassat nunamiittut atorluarneqanngikkunik naleqanngillat, avataaniillu annertuunik aningaasaliinissat pisariaqartinneqarput. Nunanit allanit aningaasaliisartunik pilerilersitsinarluni suliaqarneq annertusarneqassaaq, soorlutaaq nunanik aatsitassanik eqqussuisunik suleqateqarneq annertusarneqassasoq.

Peqatigisaanik misissuisarnermik periusissiaq, aningaasaliinerit nunatta soqtigisaanut pinerinik, aningaasaliinerillu ineriarornermut pitsaasumik ilapittuisuunerik qulakkeerinnttoq sularineqassaaq.

Takornariartitsineq

Takornariartitsineq inuussutissarsiutitut pingaaruteqalereerpoq, siunissamilu nunatta inuussutissarsiutaatut pingaaruteqalissalluni, tassanilu innuttaasut amerlanerit misigisanik sammisanillu tuniniaanermikkut aningaaarsiorsinnaapput. Pinngortitarput ornitassatut pilerinartutut piujuartikkumallugu, takornariartitsinermik ineriartortitsineq piujuartitsisuullunilu avatangiisnik piffinnilu inuiaqatigiinnik mianerinnittuussaaq. Namminersorlutik ingerlatsisut ingerlatseqatigiiffinnit pisortanit pigineqartunik, ingerlatseqatigiiffinnilluunniit Namminersorlutik Oqartussanit sullissinissamik isumaqatigiissuteqartunit unammillerneqannginnissaat Naalakkersuisooqatigiit pingaarutilittut suliassaraat.

Politikkut aallussineq sukumiisunik malittarisassiortuunani sinaakkutinik pitsaasunik pilersitsinermiissaq, aningaaasaliinissamullu periarfissiinissaq qularnaassavarput, aamma nunanit allanit. Kingullerli taamaallaat piffinni aningaaasanik amigaateqarneq pissutsigalugu pisariaqartuni taamaallaat pissaaq.

Suliffeqarneq piginnaangorsaanerlu

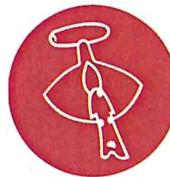
Aningaasaqarnermi nukittunerusumi suliffeqarneq eqaannersumik aaqqissuussaasoq, amerlanerit sulisinnaasunut ilaaffigligaat pisariaqartipparput. Silineq imminut akilersinnaassaaq, inatsisillu kikkut tamarmik sulisinnaasunut ilanngunnissaannut pilerilersitsisuussaaq, taamaammallu inatsisit tassannga siuarsasut pingarnerutinnejassapput.

Naalakkersuisoqatigiit tamatigut sulinerup pilerinartuuneranik qulakteerinnittussaq siunertaralugu suliffeqarnerup iluani aaqqissusseqqinnermik aallartitsissapput. Aaqqissusseqqinnermut tassunga atatillugu suliffissarsiornermi ikorsissutit nutarterneqarnerat ilatinnejassaaq.

Ilinniarneq, ilinniaqqinneq piginnaangorsaanerlu namminersorlutik inuussutissarsiortut pisariaqartitaannik aallaaveqassaaq. Suliffimmik ingerlatamik allanngorttsinerup oqinnerulernissaa naalakkersuisoqatigiit sulissutigissavaat, amerlanerillu aallartinnissaat kissaatigaat, aamma innuttaasut atuagarsornikkut nukittuumik inisisimangitsut, kissaatigineqartunilli piginnaasallit. Taamaammat mesterlæritut aaqqissuussatut ittup eqquteeqqinnissaanut periarfissaq naalakkersuisoqatigiit qimerloorumavaat.

Innuttaasut inuussutissarsiutinik misilittagaqartut, ilinniarsimanermulli upternarsaammik amigaateqartut, suliani aningaasaqarnikkullu aningaaarsorianik isumaqatiginninniarneri piginnaasaannik akuersaartumik piginnaanivimminnut allagartatut ittumik pissarsisinnaalernissaannut piffissanngorpoq.

Meeqqat inuusuttullu sunngiffimminni ajornannginnerusumik suliffeqalersinnaalernissaat naalakkersuisoqatigiit sulissutiginiarpaat, tamannami meeqqat inuusuttullu inuunerminni kingusinnerusukkut suliffeqarnermut isernissamut piareersarnermut tunngatillugu alloriarnertut pingaartutut isigaarput.

Mingutsinsinngitsunut ikaarsaarneq nukissiuuteqarnermullu politiki

Mingutsinsinngitsumik nukissiornermi nunarsuarmi siuttunngorsinnaanitsinnut periarfissaqarpugut. Pinngortitami isumaluuterpassuagut nunarsuarmilu inissisimaffitta immikkullarissumiinnera atorlugu nammineq nukissiornermi pisariaqartitavut matussusiinnarnagit aamma nukissiamik minguitsumik piujuartitsumillu nunarsuup sinneranut avammut niueruteqarsinnaavugut.

Ullumikkut nunarsuaq annertoorsuarmik mingutsinsinngitsunut ikaarsaaleruttorpoq, nukissiamillu minguitsumik piumanninnej annertusiartorpoq. Tassani pingaarutilimmik inississinnaavugut. Erngup nukinganik, seqinermik anorimillu nukissiuuteqarnikkut periarfissarujussuaqarnitta immikkullarissumik inissisimalersippaatigut. Isumatumik aningaasaliinitsigut nunarsuarmi nukissiuuteqarnikkut niuerfimmi qitiusumik ingerlatsisunngorsinnaavugut.

Mingutsinsinngitsumik nukissiamik avammut niuerneq aningaasaqarnitsinni nukittorsaanissamut taamaallaat periarfissaanngilaq – nunarsuarmili immikkullarissumik iliornissamut aamma periarfissaraarput. Mingutsinsinngitsumik nukissiamik nunanut allanut pilersuunitsinni CO2-mik aniatitsinermi annikillisaqataasinjaavugut siunissamillu piujuartitsisumik siuarsaalluta. Periarfissap taassuma mingutsinsinngitsunut ikaarsaarnermi nunarsuarmi siuttunngortissinnaavaatigut.

Tamatuma saniatigut aningaasalersuinermik periutsinik aallussisumik erngup nukinganik innaallagissiorfinnik nutaanik aningaasaqarnikkut misissueqqissaarnernik suliaqartoqarnissaa naalakkersuisoqatigiit kissaatigaat, tassani pisortat namminersortullu aningaasaliinernik periarfissat ilanngullugit.

Nukissiornermik politiki mingutsinsinngitsumik piujuartitsumillu siuariatornermik periusissiamik ikorfartuinissaa pingaarnertut periuserineqassaaq, tassani suliffissuit silamut qajassuussinerusunut aaqqiissutinut ikaarsaassapput.

Naalakkersuisoqatigiittaaq namminersortut innaallagissamik kiassarnermillu atuinermi silamut qajassuussinerusunik eqqarsarnissamut pilerilersinneqarnissaat kissaatigaat. Taamaammat assersuutigalugu seqernup nukinganik innaallagissiuutit varmepumpillu nammineq angerlarsimaffinni invertissuunnissaat pilerinarnerulersinneqassaaq.

Pisortat ingerlatsiviat pisariitsoq eqaatsorlu

Pisortat ingerlatsivianni Namminersorlutik Oqartussat kommunillu ilaapput, taakkulu inuiaqatigiinni suliassanik isumaginninnissaminni imminnut pinngitsoorsinnaanngillat. Pisortat ingerlatsiviata aaqqissuuteqqinnissaanik naalakkersuisoqatigiit imminnut pisussaatipput. Tamatumani allaffissornikillisaaneq, piginnaangorsaaneq, silassorsissuusiamik atuinermk annertusaaneq, digitalinngorsaaneq aamma ataatsimut sullissinernik ineriertortitsineq kiisalu siunertaqarfiani ataatsimut suliassanik isumaginninneq malittassaaq. Pisortat ingerlatsivianni pisariillisaaneq suliffissaaleqisut amerlinerannik kinguneqartariaqanngitsoq, naalakkersuisoqatigiit nalilerpaat.

Peqatigisaanik aaqqissusseqqinnermi imminermut tunngasuinnarnik eqqarsarneq qimanneqassaaq, tamanulli sammisumik oqartussaaffit ingerlatsiviillu akimorlugit suleqatigiinnermik siuarsaasoqassaaq.

Naalakkersuisoqatigiit piffimi oqartussaqaataanermik piffimmilu aalajangeeqataasinnaanermik nukittorsaanissamik pisariaqartitsisoqarnera paasilluarpaat. Tassunga atatillugu assigiaartumik ataqtigisumik suleriuseq, allaffisornermik annikillissaaneq pisariillaanerlu qularnaarniarlugit, immikkoorttamik Namminersorlutik Oqartussat kommunillu ikorsiissutaannik akilersuinermik isumaginnittumik pilersitsinissamut pilersaarusuortoqassaaq.

Peqatigisaanik naalakkersuisoqatigiit atorfinitsitsinermi politikimik sukannersumik ingerlatissapput, taamaaliornermilu atorfiiit inuttaqanngitsut pinngitsoornatik inuttaleqqinneqartassanngillat.

Taamaaliornermi immikkoorttuni inuaqtigiainnut pingauteqartuuungitsuni pisortat ataatsimut allaffisornerannik, qinigaaffik tamaat ukioq kaajallallugu atorfinnik uuttorlugu annikillisaanissaq anguniagaavoq.

Soraarerussutisiaqartitsinermik aaqqissusseqqinneaq

Naalakkersuisoqatigiit soraarerussutisiaqartitsisarnermik aaqqissusseqqinnermik aallartitsissapput. Aaqqissusseqqinneaq pisortat ingerlatsiviannik pisariinnerusumik eqaannerusumillu anguniagaqarnermut ikorfartuisuussaaq. Soraarerussutisiaqartitsisarnermik aaqqissusseqqinneaq, soraarerussutisiaqartnermi inatsimmik innuttaasunut paasiuminartumik, innuttaasullu kiffaanngissuseqarlutik toqqaasinnaaneranni pisortat attanneqarsinnaasumik aningasaqaqarnermik pisariaqartitsinerannut oqimaaqatigiissitsisumik kinguneqassaaq.

Suleqatigiissitamik immikkut ilisimasalinnik inuttalikkamik, ukiup ataatsip ingerlanerani soraarerussutisiaqartitsisarnermik aaqqissusseqqinnissamut kaammattuutinik tunniussisussamik pilersitsisoqassaaq. Kaammattuutit 2026-mi politikkut isumaqtigiaissutissamut toqqammaviussapput. Isumaqtigiaissut qinigaaffiup naanginnerani inatsisinik pisariaqartunik atulersitsinermik kinguneqassaaq. Soraarerussutisiaqartitsisarnermik aaqqissusseqqinneaq ataatsimut aningasaqarnikkullu siunissamut isumannaakkamik soraarerussutisiaqartitsisarnermik aaqqissusseqqinnermik, ukiuni aggersuni utoqqaat amerlanerujussuanngornerannik sillimmartaarinnittumik pilersitsinermik kinguneqassaaq. Taamattaaq aaqqissusseqqinneaq Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu tjenestemandit soraarerussutisiaasa assigiinnginneri pillugit unammillernartitanut aaqqiisummik imaqqassaaq. Tamatumalu saniatigut aaqqissusseqqinnerup kikkut tamarmik nammineerlutik soraarerussutisiassaminik katersinissaannut erseqqissunik aningasaqarnikkut pilernarnerulersitsinermik qularnaarinnttuussaaq. Aaqqissusseqqinnermut atatillugu Soraarerussutisiaqarnissamut aaqqissuussinermut pinngitsoorani ilaasussaatitaaneq nutarterneqassaaq.

Kommunit

Naalakkersuisoqatigiit kommunit avinneqarsinnaanerat pillugu suliniutinit ingerlareersut nangittumik suliarissavaat. Naalakkersuisoqatigiit kommuninillu nutaamik aaqqissuussinissamik kissaateqartoqarnera pisariaqartitsisoqarneralu akueralugu qinigaaffimmi aggersumi nangittumik suliaq pingaartillugu sulissapput. Kommunit aaqqissuussaaneri nutaaliortiussapput, innuttaasut sumiiffimminni tamat

oqartussaaqataanerat qanumut malugissavaat pisortallu ingerlannetsinerinut tatiginninneq annertunerulersinnissaa siunertaralugu nutaaliortoqassaq.

Aalisarnermut politiki

Aalisartortavut ullaakkut makiaarlutik sila qanoq ikkaluaraangalluunniit pisaminnik tamatsinnik pisuujunerulersitsisunik tunisisarput. Aalisarneq inussutissarsiutitta pingaarnersariinnanngilaat – aalisarneq kinaassutsitta ilagaa nunarput tamakkerlugu tullusimaarutaasoq.

Naalakkersuisoqatigiit aalisarnerup inoqarfinni piujuarnissaa pingaartippaat.

Naalakkersuisoqatigiit pingaartutut isigaat aalisarnerup iluani pissutsit allanngorartarnerisa ilutigisaannik inatsisit atuuttut ingerlaavartumik alaatsinaaffigininissaat, aalisartut nunattalu aningaasarsiorissaat aningaasarsiorissaamut periarfissaasa pitsaasuunissaat pingaaruteqarmat.

Aalisarnermut Siunnersuisoqatigiinnik attuumassuteqanngitsunik, Aningaasaqarnermut Siunnersuisoqatigiit ullumikkut inuiaqatigiit aningaasaqarnerat pillugu siunnersuisarnerannut periuseqarluni, aalisarnermut immikkoortumi Naalakkersuisunut siunnersuisussanik Naalakkersuisoqatigiit pilersitsissapput.

Aalisarnermut Siunnersuisoqatigiit immikkut ilisimasalinnik attuumassuteqanngitsunik, nalitusiartortitsarnermik tamanik ilisimasalinnik inuttaqassapput.

Tamatuma saniatigut qanoq aalisakkat ilivitsut avammut niuerutigiinnarnagit, qanoq ililluta suliarinninneq aqqutigalugu aalisakkanik ataasiakkaanik aningaasarsiornerulersinnaantsinnik suussusiisunik nalunaarusiortoqarnissaa naalakkersuisoqatigiit kissaatigaat. Nalunaarusiami tassani aningaasat ingerlaarnerat ilanngunneqassaaq, taamaalilluni aningaasat nalitusiartortitsinermi sumi aalisartut inuiaqatigiillu aalisagaatitsinnik aningaasarsiorluarnerunissarput paasineqarsinnaaqqullugu.

Peqqinnissamut politiki

2023-mi peqqinnissaqarfik pillugu isumaqatigiissut isumaqatigissummi peqataasut suleqatigalugit annertusineqassaaq.

Peqqinnissaqarfik nukittooq inuiaqatigiinnut atugarissaartunut toqqammaviuvoq, taamaammallu ornikkuminassuseq, pitsaassuseq peqqinnissaqarnermilu sulinarnermi naligiinneq pitsangorsarniarlugit aningaasaliinissarput pingaaruteqarluinnartuuvoq. Peqqinnissaqarfipput utaqqisarnerit sivisut, sulisussanik amigaateqarneq naammanngitsunillu isumaluuteqarnermigut tatineqarpoq. Ullumikkut piginnaanilinnik sulisussaaaleqineq unammilligassat annersaraat. Taamaammat suliersitsisarneq sulisooreersunillu tamanik tigumminniinnarnissaq sulinermi qitiulluinnartuuvoq.

Sulinermi atugassarititat pitsangorsarlutillu atorfimmi qaffakkiartorsinnaanissamut aqqutit pilerineqartut pilersissavagut. Tamanna unammillersinnaasunik aningaasarsiaqtitsinermk, piffissanik suliffiusunik

pitsaasunik sulisullu inissiaannik nutaalianik periarfissaqarnermik pisariaqartitsiffiuvooq. Peqatigisaanik kalaallit peqqinnissaqarfimmi ilinniagallit nunani allaniittut angerlarnissaat pilerinarnerulersissavarput, assersuutigalugu sundhedsassistentit sygeplejerskitut ilinniarsinnaanerat oqinnerulersissallutigu.

Utaqqisut allattorsimaffiat appartinniarlugu atorfinititsinerni ammanerusumik eqqarsarlatalu nunat avannarliinaat eqqarsaatiginagit, nuannit amerlanerusunit sulisussanik aallertassaagut. Tamatuma saniatigut digitalikkut aaqqiissutinik ingammik soorlu nunaqarfinni isorliunerusunilu pingaarutilimmik innuttaasut atugassaannik app-inik ineriartortitsinernik kiisalu eqqarsartuusisartunik atuinertigut nukittorsaassaagut. Immikkut ilinniagallit napparsimasunut teknologi aqqutigalugu qaninnerulersinnerisigut, innutaasut tamarmik sumi najugaqarnerat apeqqutaatinnagu eqqortumik katsorsarneqarnissaat qularnaarsinnaavarput.

Nappaammut kræftimut tunngasut, suli peqqinnissaqarfimmi annertuumik unammilligassaasut immikkut aallunneqassapput. Krætimut pilersaarutit pioreersut sukkanerusumik nappaatinik suussusiinissaq, pitsausherumik katsorsaanissaq napparsimasullu ilaquaasalu ikorfartorneqarnissaat qularnaarniarlugu nangittumik suliarineqassapput. Nappaat kisimi pineqanngilaq, napparsimasullu inuunera avatangiisaalu tamarmi pineqarpoq.

Tarnikkut nappaatit timikkut nappaatinut naligiissillugit akuerineqassapput. Paquminartuaassaagut, ikiorneqarnissamut periarfissiilluta, tarnikkullu peqqissuseq nappaatitullu allatulli ilungersuullugulu iliuuseqarfigissallutigu. Taamaammat nuna tamakkerlugu tarnikkut nakorsiartarfittut aaqqissussamik pilersitsinissaq naalakersuisut anguniarpaaat.

Peqatigisaanik Dronning Ingridip Napparsimavissuata (SANA) univertitetshospitalinngortillugu annertusineqarnissaanut periarfissat misissornissaat naalakkersuisooqatigut kissaatigaat. Tamatuma katsorsaanermi pitsaassuseq qaffallugulu peqqinnissami sulisunik atorfeqaannartitsinissamut pilersitsinissamullu iliuusaassaaq pingaarutilik.

Taamattaaq peqqinnissaqarfik tassaaginnassanngilaq napparsimalernermeri ornittagaq, peqqinnissaqarfik pinaveersaartitsinermi peqqinnerulersitsinermilu akuulluni suleqataassaaq. Paasititsiniaanerit, peqqissutsimik misissorneqarnerit, inuunerinnerulernissamullu neqeroorutit aaqqissuussap ilaatut ilanngutitinneqassapput.

Ilinniartitaanermut politiki

Ilinniartitaaneq atugarissaartutut inuiaqatigiitsinni toqqammaavigaarpuit, nunarsuarmioqataanerujartortumilu inissismaffitsinni sunniuteqarnitsinnilu pingaaruteqarluni. Ilinniartitaaneq siunnerfilikkanik aningaasaliissuteqarnerit aqqutigalugit kivinneqassaaq, taamaalilluni minnerpaamik meeqqat atuarfianni naammassisut meeqqat tamarmik, sapinngisamillu amerlanerpaat piginnaasaqalerfiusumik ilinniagaqaleqqullugit. Ilinniakkap suussusia apeqqutaanngilaq, ataasiakkaalli piginnaasani atorlugit sapinngisamik annertunerpaamik angusaqarnissamik periarfissinneqassapput. Tamatuma saniatigut namminersorlutik inuussutissarsiortut pisariaqartitaasa ilinniagassallu innutaasunut neqeroorutigineqartut sakkortunerusumik ataqtigiiplerneqassapput. Taamattaaq ungasianit ilinniarsinnaanermut periarfissat pitsangorsarnissaat siunertaralugu, internetikkut aqqutit pitsausherut nukittunerusullu sulissutigineqassapput. Attaveqaatiq tamatuma pingarnerutinneqarnissaa pingarpoq.

Meeqqat atuarfiat

Naalakkersuisoqatigiit maanna meeqqat atuarfiani immikkoortuni arlalinni atugarissaarnerlu annertusarniarlugit pitsaassutsip qaffassarnissaa sulissutiginiarpaat. Allannguinerit tamarmik aallaqqaataanilli tapersorsorneqarneq piviusorsiornallerlu qularnaarniarlugit peqatigisanik attuumassuteqartunik oqaloqatigiiissutigineqartassapput. Makku suliniutigineqassapput:

- Klassetrinini tamani ilikkagaqartarneq pitsanngorsarniarlugu atuartitsinermi atortussiat kalaallisut suliarineqarlutilu atugaalissapput.
- Tuluit oqaasiinik ilinniartitsineq qaffasinnerusunngortinnejassaaq.
- Aalaneq aqqutigalugu ilikkagaqarneq aallunneruneqassaaq. Meeqqat arlallit uninngalluni ingilluni sulinerit aalanikkut ilikkagaqarluarnerusarput
- Meeqqanik ersinngitsumik innarluutilit atuagarsornermi inooqataanermilu piginnaasanik ineriartitsinissaq siunertaralugu aaqqissussamik pitsasumillu atuartinneqassapput. Meeqqat ataasiakkat qanoq annertutigisumik ikorfartorneqarnissaat immikkullu atuartinneqarnissaat aalajangerniarlugu, meeqqat ersinngitsumik innarluutilut tamarmik immikkut nalilersorneqartassapput. Meeqqat ersinngitsumik innarluutilit atuagarsornikkut pikkorissut, atuarfinnili sinaakkutinut nalinginnaasunut naleqqutinngitsut aallunneqarnerat annertunerussaaq.
- Meeqqat atuarnerminnik ajornanngitsumik ingerlatsisut aamma ilikkagaqarfiusumik unammillerfiusunillu atuarnissaat qularnaarneqassaaq, taamaaliornikkut meeqqat taakku atuarnissamik kajumiinnarsinnaaqquullugit.
- Meeqqat atuarfianni fagit atuartitsissutit amerlassusaat susassaqartut peqatigalugit nalilerlersorneqassapput.
- Meeqqat atuarfiat nunatsinni kulturimut nalimmassarneqarnerussaaq.
- Atugarissaarneq tarnikkullu peqqissuuneq aallunneqarnerussapput, taamaaliornikkut meeqqat akiuulluarsinnaaneroqqullugit.
- ilinniartitsisut ataasiakkat atuarfiillu ataasiakkat namminneerlutik atuartitsinermik pilersaarusiornissamut kiffaanngissuseqarnerussapput, taamaaliornikkut assersuutigalugu piffinni namminersorlutik inuussutissarsiortut peqatigiiffluunniit nammineq piumassutsimik ingerlatsut akuunerutinnejarsinnaaqquullugit.
- Atugarissaarneq ilikkariartornerlu eqqarsaatigalugit, klassini meeqqat ikinnerulersinneqassapput. Klassimi ataatsimi meeqqat qanoq amerlatigisinnaanerisa qaffasinnerpaaffilernissaa periarfissaasinnaavoq.

Inuuusuttunut inuuussutissarsiornermilu ilinniarfiit

Inuuusuttunut ilinniarfiit ilinniartitaanermut aaqqissuussami ingerlaqqinnissamut atuartunut piareersaasassapput. Taamaalilluni inuuusuttunut ilinniartitaanerit atuartitsinerup ulluinnaallu inuuusuttumut ingerlaqqifiisumik ilinniagaqarnermik aallartitsisinnaanngorluni, ilisimasanik piginnaasanillu pissarsinissaanik qularnaarinnittuussapput.

Naalakkersuisoqatigiit qinigaaffiup ingerlanerani suliniutit makku aallartissavaat:

- Ilinniarnermik unitsitsiinnartarnerup patsisaanik misissuineq. Taamaatitsiinnartartut ajoraluartumik suli amerlapput. Taamaammat taamaatiinnartarnermut patsisaasut misissorneqassapput, sulinermilu

taamaatsiinnartarerit qanoq ikinnerpaanngortinnejarnissaanut siunnersuusiortoqassaaq.

- Naalakkersuisoqatigiit Ilulissani inuussuttunut ilinniarfimmit, namminersorlutik inuussutissarsiortut pisariaqartitaannut nalimmassakkamik pilersitsinissaq sulissutigissavaat. Inuusuttut amerlasuut suli inuusullutik inuussuttunut ilinniarnermik aallartitsilernerminni, angerlarsimaffimmi toqqisisimanartunik avatangiiseqarlutik najugaqarnissaq kissaateqartarnerat isertuussassaangilaq. Ilulissat nunatsinni illoqarfitt annerpaat pingajoraat ineriertorlunilu. Inuusuttulli tassanngaanneersut inuusuttut ilinniafiannik ilinniarnissamik kissaateqaraangamik, suli ukiukillutik angerlarsimaffitsik qimallugu aallartariaqartarpuit.
- Inuussutissarsiornermi ilinniartitaanernut soqutiginninneq qaffassarniarlugu, paasitsiniaanernik inuussuttunut taakkulu angajoqqaavinut sammitineqartumik aallartitsisoqassaaq. Tassani inuussutissarsiornermi piginnaaneqalerfiusumik ilinniartitaanermik naammassinninnermi suliffissap qularnaareerneqapajaarnerata siaruaternissaa pingaaruteqarpoq. Paasitsiniaanermisaaq ilinniakkat tamarmik naliguummik nalituujunerat sammineqassaaq.
- Inuusuttunut timikkut tarnikkulluunniit innarluutilinnut immikkut siunnerfeqartumik inuusuttunut ilinniartitaanermik immikkut naleqqussakkamik neqerooruteqarnissamut periarfissaat naalakkersuisoqatigiit misissorumavaat, taamaalliluni taakku inuusuttut ilinniafianni ilinniagaqalernissamut pitsaanaerpaamik periarfissinneqarsinnaaqquullugit.
- Inuili inuussutissalerinermut ilinniarfiuinnarnani siammasinnerusumik ilinniarfinngorluni, imminut pilersornermut attumasunik tamanik aallussiffiusunngorlugu ineriertortinnejassaaq.
- Efterskolit aalajangersimasumik siunnerfilinngorsinnaanerannik nalilersorneqarlutillu isumaliutigeqqinnejassapput. Pingaarnertut imarsiornermik ingerlatsivik umiarsuarmik atuarfittalimmik kiisalu timersornikkut ilikkiakkanut periarfissat misissorneqassapput.

Ingerlaqqiffiusumik ilinniafiit

Naalakkersuisoqatigiit ingerlaqqiffiusunik ilinniarfinnut aningaasalersuinermik suliaqarneq nangissavaat, taamaalliluni taakku sapinngisamik amerlanerpaanut pilerinartuusinnaaqquullugit. Ilinniarluarsimasunik annertuumik amigaateqarpugut, taamaammallu nunaqavissut amerlanerusut ingerlaqqiffiusumik ilinniagaqarnissaat siunissami suliffeqarnermut inuaqatigiinnullu pingaaruteqarpoq.

Ilisimatusarfiup ilinniartitaanerni aqqutissanik suli amerlanerusunik pilersitsiortornermik nangitsinissaa kissaatigaarput, soorlu tamanna inatsisilerinermi biologimalu takugippot.

Ingerlaqqiffiusumik ilinniartitaanernut aningaasaliineq nunatsinni isumalluutitta amerlanerulernerannik kinguneqassaaq. Sulisinnaasut piginnaanernik immikkuullarissunik, ilinniakkani lu assigiinnngitsuni ilisimasaqalersillugit ilinniartinnerisigut aningaasaqarnermut ineriertortillugulu nukitorsassavarput. Ilinniarsimasut nutaaliornitsinnut iluaqutsiissapput, suliffinnik nutaanik pilersitsillutik, nunatsinnullu aningaasaleerusutsilslerlutik. Ilinniarluarsimasunik innuttaqarnitsigut peqqinnissami, avatangiisini, attaveqaatini, teknologimi pisortallu allaffissorneranni unammilligassanut iliuuseqarsinnaanerulissaagut.

Nunaqavissut amerlanerusut ingerlaqqiffiusumik ilinniagaqalerneranni avataanit suliartortitsinssatsinnik pisariaqartitsinitta annikinnerulernissaa ilanngullugu oqaatigissallugu pingaaruteqarpoq.

Ilaqutariit meeqqallu

Ilaqutariit inuaqatigiit qiteraat. Ilaquattsinni toqqissisimaneq, tapersorsorneqarneq asanninnerlu, inuunermi ingerlalluarfitsinni ingerlalluanngiffitsinnilu qaangiititsisuuvooq. Ilaqutariit nuannaarnermik avitsiffiupput. Ilaqutariitsinni aliasunnerit qaangertarpagut. Ilaquattattalu ullormut nutaamut nukissatsinnik tunisarpaatigut. Ilaqutariittut inuunermi pitsasumi ingerlalluartumilu ullut tamaasa annertunerpaamik angusaqarnissatsinnut nukissaqalersarpugut. Taamaalillutalu inuaqatigiinnik nukittunerusunik ataqatigiinnerusunillu pilersitsisinnaalersarpugut.

Tamanna tunuliaqutaralugu naalakkersuisoqatigiit ilaqutariit nukittuut toqqammavii qajannaannerulersikkumavaat.

Isumaginninnikkut aaqqissuusseqqinnejq Namminersorlutik Oqartussani kommuninilu aaqqissuussinernik naleqqussaasussaq naalakkerusisoqatigiit aallartikkumavaat, taamaalilluni aaqqissuussineq nunatsinni pissutsinut naleqqunnerusunngortinnejqassaaq.

Meeqqat inatsisitigut illorsorneqarnissaat qulakkeerumallugu, Naalakkersuisoqatigiit siunnerfigaat meeqqat immikkut maalaartarfekalernissaat pilersinneqassasoq. Taannalu pissaaq MIO-p aaqqissuusaanera nutarterneqarneratigut meeqqat maalaarsinnaatitaanerannut passussilersinnaalersillugit.

Angajoqqaat sulinngiffeqartarnerisa sivitsornissaa

Aallaqqaammut angajoqqaat sulinngiffeqartarnerisa sivitsornissaat qulakkeerusupparput. Taamaaliornermi maanna sapaatit akunnerinit 21-nit sapaatit akunnerinut 37-nut sivitsuisoqassaaq. Taamaaliornermi ilaqutariit ukiumi ilivitsumi ataatsimoorsinnaalissapput, tamannalu meeqqat inuunissaarnerannut ilaqutariillu ilorrisimaarnerannut aningaasaliinertut isigaarput. Peqatigisaanik ataatasut immikkut sulinngiffeqartarnissaat, ernereernermlu aningaasaateqarfimmit utertitsisarneq naalakkersuisoqatigiit qulakkeerniarpaat.

Angajoqqaat sulinngiffeqartarnerannik sivitsuineq meeqqat angerlarsimaffimminni toqqissisimanartuni piffissaqarnerulerannik periarfissiillunilu paaqqinnittarfinnik ilungersoreersunik oqilsaasuussaaq.

Angerlarsimaffiup avataanut inissiinerit ikinnerusut ilaqtarsiallu atugaannik pitsangorsaaneq
Angerlarsimaffiup avataanut inissiinerit tamatigut periarfissat kingullersarissavaat. Ilaqutariit nukitorsarnissaat anguniagaavoq, taamaalilluni meeqqat toqqissisimanartunik aalaakkaasunillu sinaakkuteqarlutik peroriartorsinnaaqquillugit. Angerlarsimaffiup avataanut inissiinissaq pisariaqalersillugu,

meeqqap inuunerissuunissaq eqqarsaatigalugu ilaqtarsiat sallutinneqartassapput, matumani taamaaliornerup meeraq qitigutillugu iliuuseqarnerussaaq.

Tassunga atatillugu meeqqat toqqissimanartumik inuuneqarnissaat qularnaarniarlugu ilaqtarsiat sukumiisumik nalilersorneqartassapput.

Tamatuma saniatigut angerlarsimaffiup uummatillu qitornarisamut ammarnissaq pilerinarnerulersinneqassaaq. Peqatigisaanik meeqqat attaveqarnerisa piginnarnissaat kulturikkullu sorlaasa pigiinnarnissaat qularnaarniarlugu, aallaavittut illoqarfimminnut nunaqarfimminnulluunniit qanittumut inissinneqartassapput.

Kommunit peqqinnissaqarfiullu siusissukkut suliniutinut ilaqtariinnullu ajornartorsiortunut ikorfartuinermik pitsaanerusumik suleqatigiissuteqartarnissaat, naalakkersuisoqatigiit ilanggullugu kissaatigaat. Pinaveersaartitsinermi angajoqqaatut piginnaasat ilaqtariillu ataatsimut inisisimancerannik tamakkiisumik isiginnittumik periuseqarneq pisariaqarpoq.

Ulluunerani paaqqinniffiit

Ulluunerani paaqqinniffiit tassaaginnassanngillat meeqqat paarineqartarfii – taakku tassaassapput meerartatta perorsaanikkut ineriartorfigisaat, taamaalillutillu meeqqat atuarfianni atualernissamut piareerfigisaat. Taakku tassaassapput meeqqap pitsasumik imaqarluartumillu ulloqarnissaani inunnik perorsaasunillu isumalluuteqarfiunerannik angajoqqaat ilisimaarinnillutik meeqqaminnik tunnusiffissaat.

Tassunga atatillugu meeqqat sulisullu pitsasunik sinaakkuteqarnissaannik qularnaarinninnissarput pingaaruteqarpoq. Sinaakkutit avatangiisillu pitsasut meeqqerivimmi meeqqat inersimasullu, meeqqat inuunerissaarlutillu ineriartornissaat aallutaralugu ullugissaarfissaraat.

Meeqqerivimmissaaq perorsaasut pikkorissut meeqqanik ajornartorsiortut takunnissinnaaffigissavaat. Meeqqat ajornartorsiuteqartut nappaateqarnerinilluunniit paasinninnikkut ikiorneqarlutillu ikorfartorneqarsinnaaqquullugit. Aammali meeqqap angerlarsimaffimini sumiginnagaanerani takussutissaqartillugu, taamaalilluni meeqqap pisariaqartitaa aallaavigalugu iliuuseqartoqarsinnaaqquullugu.

meqqerivinni sulinermi pitsasunik atugassaqarlunilu ilinniaqqinnissamut pitsasunik neqerooruteqarlunilu piginnaasanik ineriartortsisoqarsinnaanerata qularnaarnissa naalakkersuisoqatigiit ilanggullugu pingaatippaat. Ilinniarsimanngitsut ukiorpassuarni meeqqerivinni sulisusimasut piginnaaneqarnerminnun upternarsaatitaarsinnaanermut periarfissaqassapput.

Utoqqarnut politiki

Utoqqarnut inatsisip suliarineqarnera qinersisoqarnissaannik suaaruteqarnermi kipitinneqarpoq. Utoqqarnut inatsimmik sulineq nanginnejqassaaq, sulialli nanginnejqarnerani attuumassuteqartutut soqutigisaqartut akuutinnejqarnerussapput. Taamaalilluni kommuninik utoqqaallu kattuffinnik peqatigiiffinnillu, utoqqarnut iluaqutaasumik nuannaarutaasumillu inatsisiornissaq siunertaralugu oqaloqatiginnulluartoqassaaq.

Utoqqaat aningasaqarnikkut, peqqinnermikkut inuunerissaarnermikkullu ajornakusoortitsisut immikkut aallunneqassapput. Utoqqaat immikkuullarissutit inuunerat, utoqqaallu inuttut pineqarnissaat erseqqissaatigissallugu naalakkersuisooqatigiinnut pingaaruteqarpoq. Utoqqaat ukiunik soraarninngorfissanik angusisut, suliffeqarnerminnik nangitsinissamut nukissaqarlutillu piumassuseqartut taamaaliornerminni pillarneqassanngillat. Taamaalilluni utoqqalinermi soraarnerussutisiaat ilanngarneqassanngillat, taamatullu aamma ullormut sivikinnerusumik sulisinnaanerat periarfissinneqassaaq. Nunatsinni suliffeqarnermi peqataanerit tamarmik atorfissaqartinneqarput.

Tamatuma saniatigut kiserliorneq annikillisarniarlugu neqerooruteqarnissaq aallunneqassaaq. Inuaqatigiittut utoqqaat tamarmik utoqqartut inuunerminni sammisassaqartinnissaannut periarfissagissaarnissaat qularnaassavarput. Sinaakkutinik utoqqaat, pisuttuaqatigiinnissamut, assassornissamut assigisaannillu pilersitsisariaqarpugut, taamaalilluni ulluinnaat imartunerullutillu ikinngutitaartorfiullutillu asanninermik nutaamik pinngorarfiusinnaaqqullugit.

Inuit innarluutillit

Inuit innarluutillit sullitanngortinnagit qanoq qanoq tunniussisinnaaneranik aallussinissarput pingaaruteqarpoq. Kikkut tamarmik – innarluuteqarneq apeqqutaatinnagu - inuunerissaarnissamut ataqqinassusilimmillu inuunissamut periarfissaqassapput.

Immikkoortumi aaqqissusseqqinermik suliat ingerlasut naalakkersuisoqatigiit nangittumik suliarissavaat. Siunnersuutaasimasup isornartorsiorneqarnera akueraarput, ilaatigullu Tiliup peqatigiiffiillu inunnik innarluutilinnik sinniisut kissaatit saqqummiussaanut naapertuunnerusunngorlugu taassuma nutarterneqarnissaa pingaaruteqarpoq. Ataasiakkaanut naleqqussakkanik aaqqissutit pingarnertut allunneqassapput, taamaalilluni inuit innarluutillit amerlanerusut inuaqatigiinni peqataasinnaaqqullugit. Matatuma saniatigut aaqqissusseqqinernerup piviusumik tunniunneqarsinnaasunik naammassineqarsinnaasunillu aallaaveqarnissaa pingaaruteqarpoq.

Naalakkersuisoqatigiit tamat ornittagaanni iserfissat pitsaanerusut, inissiat innarluutilinnut naleqquttut eqaatsumillu ullup ilaa nikerartumillu aaqqissuussinikkut sulinissamut periarfissaqarnissaa qularnaarumavaat. Peqatigisaanik atorfefarfiit pisariaqartitsisunut ataqqinassusilinnik neqerooruteqarnermik qularnaarininnissamut ilinniarluarsimasunik naammattunik sulisoqassapput.

Peqatigisaanik meeqqanut timikkut tarnikkullu piginnaanikitsunut ilaquaasut pitsaanerusunik atugassaqassapput. Angajoqqaat meeqqaminnut ikorfartuinissaminnut sivikinnerusumik suliffeqarnissamik kissaateqartut aningasarsiaminnut taartisarsinnaassapput, taamaalilluni ilaqtariit aningasatigut toqqammavimminnik annaasaqaqqunagit.

Suliniutit taakku aqqutigalugit akuutitsineq nukittorsarlugulu inuit innarluutillit taakkulu ilaquaasa toqqisisimanartumik ataqqinassusilimmillu inuunissamut periarfissagissaarnerulissapput.

Ineqarnermut politiki

Angerlarsimaffik pitsaasoq illuinnaanngilaq. Angerlarsimaffik angerlarsimaffiusussaavoq pitsaasoq.

Nuannersuusariaqarpoq, toqqissisimaffiusoq, eqqisisimanartoq nuannaarfiusorlu. Angerlarsimaffik inuunermut pitsaasumut tunngaviliisuovoq, angerlarsimaffiullu toqqissisimanermik pilersitsarnerata avataani inissimasoqassanngilaq.

Nammineq angerlarsimaffittaarnissap pilerinarnerulernissaanut tunngaviusumik Naalakkersuisooqatigiit sulissutiginiarpaat. Inuk ilaqtariilluunniit initaaraangata allanut inissianik attartugassanik pisariaqartitsisut initaarsinnaanngortarput.

Innuttaasut amerlasuut namminneq pigisaminnik initaarnissaat anguniagaavoq, tamanna qulakkeerneqarsinnaavoq erniat ilanngaasersorneqarnerisigut aammalu naleqquttumik aaqqissuussinikkut kiisalu innuttaasut illoqarfiiit angisut avataaniittut initaarusuttut attartornissamut pitsaasumik periarfissaqartariaqarput. Tamanna assersuutigalugu illumik sanaqatigiittarnermut periarfissat annertusarneqarneratigut pisinnaavoq.

Tamatuma saniatigut nunap ilaani siullermeerlutik initaarniarlutik piserusuttunut periarfissaqanngingajalluinnarneranut aaqqiissuteqartoqartariaqarpoq.

Angerlarsimaffit tamarmik peqqinnartuullutillu toqqissisimanartuunissaat naalakkersuisooqatigiit sulissutiginiarpaat. Inissianik amerlanerusunit akilerneqarsinnaasunik sanaartussaagut pioreersullu iluarsartuullugit taamaalilluni peqquissutsumut isumannaatsuunissamullu piumasaqaatinut naammassinnissinnaaqqullugit. Inissiani oquttuni ussiitsunilu najugaqartoqassangilaq, ilaqtariit ikippata amerlappataluuunniit pisariaqartitaat naapertorlugit initaarnissaannut qulakkeeruttariaqarpagut. Tassunga atatillugu pisortat pigisaanni inissiani peqatigiiffit minnerpaamik ukiumut ataasiarlutik aaqqissuussamik oquttoqalersimasinnaaneranut misissuusoqartarnissaanut malittarisassanik suliaqartoqarnissaa suliaqartoqassaaq, ajornartorsiutasup suliniuteqarfingineqarnissaa siunertaralugu.

Angerlarsimaffik inuunermut pingaaruteqarpoq, meeqqat toqqissimasumik perioriartorfigisassaat, utoqqaallu eqqissillutik najugarisinnaasaat. Naalakkersuisooqatigiit naleqartitat taakku ersetutigissavaat. Imminut akilersinnaasunik inissialiortoqarnissaa, inissiaatileqatigiiffit pisortallu inissiaataat pillugit kommunit suleqateqatigiinnerat nukitorsarneqarnissaa.

Naggataatigut suliariumannittussarsiuussisarnermi inatsit misissuiffigineqartariaqarpoq, taamaalilluni najukkani sanaartornermik suliallit amerlanerusut akuutinneqartalernissaat qulakkeerumallugu sullissinissamut isumaqatigiissutip misissorneqartariaqarpoq, taamaalilluni sinerissami sanasut annertunerusumik suliaqalersinnaaniassammata.

Oqaatsit- peqataatitsinermilu politiki

Kalaallit Nunaanni kalaallit oqaasii pisortatigoortumik oqaasiupput. Tamanna qularutissaanngilaq. Aalajangikkat assigisaallu kalaallisunngorlugit nutserneqaqqaartarnissaannik innuttaasunit noqqaassutigineqartassanngillat, taamaattussaareerpormi.

Kalaallisut oqaatsit suni tamani sulinermi atorneqartarnissaat ingerlaffigineqartariaqarpoq.

Taamaattoq suliat ilarpassui – pingaartumik inatsisilerinermi aningaaasaqarnikkullu sulinermi suli danskisut ingerlanneqartarnerat kalaallisuumullu nutserneqartarnerat naalakkersuisoqatigiit akueraat. Tamanna inuiattut nammineq inatsisilerituunik aningaaasaqarnikkullu aqtsinermik ilisimasalinnik amerlanerusunik kalaallisut oqaatsit atorlugit sulisalernissap anguneqarnissaa tikillugu pisariaqassaaq.

Inuit nunatsinnut nuuttartut pitsaanerusumik akuutinneqartalernissaat naalakkersuisoqatigiit sulissutigerusuppaat. Oqaatsitta ineriertortinnejarnissaannut, sulinermi ilinniartsinermilu atorneqarnissaannut assersuutigalugu naqinnernik ilisarsisinnaanngitsunut misissuinissaq siunertaralugu teknologi ineriertortinnejassaaq.

Nunanut allanut -, illersornissamut sillimaniarnermullu politiki

Nunanut allanut-, Sillimaniarnermut- aamma Illersornissamut politikitut periusissiaq 2024-miit 2033-imut ima oqaasertalik” “KALAALLIT NUNAAT NUNARSUARMI” – pineqartilluta ilaassaagut” naalakkersuisooqatigiit tunngaviatigut sulissutiginiarpaat. Nunarsuarmi politikikkut pissutsit eqqarsaatigalugit periusissiap nutarterneqartarnissaa siunertaralugu isumaqtigisuteqarfingeqarsimasut suleqatigalugit utefigeqqineqartariaqarpoq.

Tassunga atatillugu Kalaallit Nunaat nunat killiit illersoqatigiiffianni ilaanera aalajangiusimassallugu pingaaruteqarpoq. Tamanna qularutissaanngilaq.

Nunarsuarmi nunat pissaanillit akornanni issittoq pingaarutilittut inissismavoq, innuttaasut nunallu illersorneqarnissaat naalakkersuisooqatigiinnit anguniarneqarpoq. Nunatta anginerujussua innuttaasalu amerlannginnerat pissutigalugu namminiussuseqarnerput illersorumallugu nunarsuarmioqatinik suleqateqarnissaq pisariaqartippalut.

Illersornissamut suleqatigiinnissaq eqqarsaatigalugu piffinni najugaqartut amerlanerusut akuutinneqarnissaat, ilaatigut issittumi tunngaviusumik ilinniartitaanerit allatigullu illersornissamut ilinniarneqarsinnaasut aqqutigalugit maani nunami aamma neqeroorutigineqartarnissaat pingaaruteqarpoq. Tamatumunnga ilanngullugu nunanut allanut politikerput ersarissuuusariaqarpoq: *Open For Business – Not For Sale*. Kalaallit nunaat niueqatigiinnermut ammavoq – tuniniagaanngilarli. Aningaasaliisoqarnissaa suleqatigiinnissarlu kissaatigaarput. Nunatta nammiuniussuseqarluni oqartussaanerata nukitorsarnissaa suliarivarput.

Issittumi apeqqutinut tunngatillugu Kalaallit Nunaata nipaa sakkortunerusariaqartoq naalakkersuisoqatigiit anguniarpaat, Danmarkip Kunngeqarfiani kisiartaagatta issittumi najugaqartut. Taamaattumik Issittoq pineqartillugu uagut aalajangiisuussaagut.

Nunat Avannarliit Siunnersuisoqatigiivinut tunngatillugu Nunat Avannarliit Siunnersuisoqatigiivini susassaqarfinni tamani nunatta naligineqarluni naligimmillu pineqarnissaa pillugu piumasaqarneq naalakkersuisoqatigiit attappaat.

Issittumi Siunnersuisoqatigiinni nunatta suleqataanera pingaaruteqarpoq. Issittumi Siunnersuisoqatigiinni nunatta aqtuseqataanera issittormiunut naggueqatitsinnullu nukittuungortitsissaq.

Attaveqaqatigiinneq

Sumiiffinni najugaqartuuusugut tikeraallu nunanit allaneersut nunatsinni pisariinnerusumik akikinnerusumillu angalasarnissarput pingaaruteqarpoq. Attaveqaativut pitsaanerusumik ataqtigittariaqarput.

Angallassinermut aaqqissuussineq nutaaq sumiiffinni najugaqartunut iluaqutaanerulernissaa siunertaralugu sullissinissamut isumaqatigiissutit naalakkersuisoqatigiit misissorumaneqarpoq. Taamaaliornikkut nunatsinni angalaneq akikinneruleriassammatt pisariinneruleriassammallu.

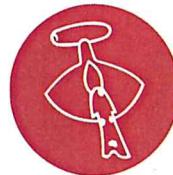
Tamatuma saniatigut sullissinissamut isumaqatigiissuteqartut namminersortunut unammillinnginnissaat naalakkersuisoqatigiinnut pingaaruteqarpoq. Tamanna takornarialerinermut aammalu sullississutinut allanut atuuppoq.

Taamaattoq taama oqariarluta, takornarianit inuussutissarsiutitigullu tikinneqarnissamut pilerinartutut nutaaliamik pisariitsumillu attaveqaateqalernissaq qularineqassanngilaq. Nuna tamakkerlugu talittarfiit nutarsarneqarnissaannut iluarsartuunneqarnissaannullu pingaarnersiuilluni pilersaarusiorneq takornariat amerligaluttuinnartut tatisimanninnerisa annertiartuinnartup isumagineqarnissaanut apeqquaasoq. Umiarsuarnik nutaalialiasunik angalasullu nuannersumik misigisaqarnissaannut talittarfiit pioreersut aserfallassimapput piginnaasanillu aammalu teknologi eqqarsaatigalugu pisariaqartitanik amigaateqarlutik. Pitsaanerusumik aaqqissuussineq takornariaqarneq kisiat pitsaanerulersinnaviangilaa, inuussutissarsiutilinnulli uatsinnullu sumiiffinni najugaqartunut pitsaasumik nutaalialasunillu talittarfinnik pisariaqartitsisunut pitsaanerusumi atugaqalernissatsinnut aamma pilersitsissaq.

Timmisartoqarfinnut aamma mittarfinnut aamma atuuppoq. Matatuma nutarsarneqarnissaanut ersarissumik ungasinnerusorlu isigalugu pilersaaruteqanngikkutta akikinnerusumik ilaasunillu angallassineq eqannerusoq qulakkeersinnaanngilarput. Timmisartoqarfiit mittarfiillu pisariitsut angallassinermi piffissap atorneqartartup sivikillineqarnissaanut aningaasartuutinullu pingaaruteqarput, taamaattumik takornarianik amerlanerusunik tikisiortornissaq innuttaasullu nunami maani najugaqartut ataatsimut isigalugu angallannermut periarfissaat pitsaanerulernissaat pingaaruteqarpoq.

Taamaalilluni nuna tamakkerlugu talittarfiit timmisartoqarfiillu takornariat innuttaasullu pisariaqartitaannik pingaartinneqarlutik suliaqartoqassasoq piviusunngortinneqassasullu naalakkersuisoqatigiit isumaqarput. Nuummi, Ilulissani Qaqortumilu mittarfiliortiternernut atatillugu aningaasaliinerit annertuut ingerlanneqareersut nuna tamakkerlugu iluaqutaalernissaat qulakkeerneqassaaq.

Tassunga atatillugu Tasiilami, Ittoqqortoormiini timmisartoqarfiliorqarnissaa matuma qinersiviup ingerlanerani aallartinneqassasut naalakkersuisoqatigiit qulakkeerumavaat. Taamatuttaaaru piffinni siunissami mittarfeqalersinnaanerit aamma misissuiffigineqarsinnaanerat eqqumaffigineqassalluni.

Piniarneq

Aallaaniarneq piniarnerlu kulturitsinnut annertuumik pingaaruteqarput. Kulturitta attannera kinguaariinnullu tulliinut ingerlateqqinnissaa pingaaruteqarpoq. Tamakkiisumik piniartuuneq annertuumik ulorianartorsiortinnejarpooq, kisianni piniartuuneq aallaaniartarnerlu kinguaariippassuarni suli ingerlanneqartartussaavoq. Puisip neqaa, arferup neqaa, tuttup neqaa nuna tamakkerlugu angerlaanneqartuartussaapput. Kulturitsinnut ilaalluinnartut peerneqarsinnaanngilluinnartut.

Assersuutigalugu arferit puisillu tamanit pissarsiarineqarsinnaanerisa qulakkeerneqarnissaa naalakkersusoqatigiit sulissutigiumavaat. Piniagassat eqqortumik amerlassusilerneqarsimanersut misissorneqartariaqarpooq. Tamanna piniartut uumassusilerinermilu siunnersuisut sulegatigalugit ingerlanneqassaaq. Kinguaariit tulliuttut piniagassaqarnissaat aamma pingaaruteqartoq naalakkersusoqatigiit isumaqarput.

Tamatuma saniatigut ullumikkut piniartortatsinnut pikkorissarnissaat ilinniartitaanissaannillu neqeroorfingeqartalernissaat pillugu naalakkersusoqatigiit sulissutiginiarpaat, taamaaliornikkut piniartutut isertitat assersuutigalugu takornarianik sullissinermik imaluunniit aalisarnermik tapertaqalersinnaaqqullugit.

Timersorneq

Timersorneq taassumalu iluaqtissartai tamarmik sammineqanngippallaarput. Inuiaqatigiittut nunatullu timersornermut tamarmiusumut pikkorinnersallu timersornerannut aningasat ikippallaartut atortarpugut.

Timersorneq inuulluataarnermik peqqinnerunermillu tunisisarpoq, inuusaatsip kinguneranik nappaatinik ingalassimatitsisuulluni, aammali ataatsimoornermik ataatsimooqatigiinnerup anersaavanik, akuunermik siunnerfeqarnermillu pisusissamillu malinnilluarnerunermik tunisarpaatigut.

Matuman siammasissumik timersornerup pikkorinnersallu timersornerata ataqatigiinnersa erseqqissassallugu pingaaruteqarpoq.

Pikkorinnerit nunatsinni timersortarnerat aamma pitsangorsaavigineqartariaqarpooq. Atortuutit pitsaanerulertariaqarput, sungiusarnermullu nunallu tamat akornanni unamminerni peqataanissamut periarfissat annertunerusariaqarput. Timersortartugut eqqortunik atugassaqarunik meerartatsinnut inuusuttatsinnullu taamaallaat maligassiuissanngillat, nunattali nunarsuarmi inissismaneranik nukittunerulersitsissapput. Atortuutit sinaakkutillu timersortartunut pikkorinnernut atugassanngortinneqartut aamma timersortartunit allanit atorneqartussaanerat eqqaamassavarput.

Taamaammat meerartatsinnut, inuusuttatsinnut, utoqqartatsinnut inunnillu innarluutilinnut uatsinnullumi tamanut timersornermut aningasaliissaagut. Aalaakkaasumik timigissartarnerup inuusaatsip nassatarisaanik soorlu sukkornermik uummatillu taqarsuanik nappaatinik nalaanneqarnissamut aarlerinaammik annikinnerulersitisarnera ilisimareerparput. Timersorneq nuannariinnarlugu ingerlanneqarneq ajorpoq. Timersorneq aamma peqqissutsitsinnut aningasaliineruvoq pingaarutilik.

Peqatigisaanik peqatigiiffeqarnerput, inuiaqatigiinnik tamatsinnik pituttusoq nukittorsassavarput. Peqatigiiffit sungiusarnermut unamminermullu tunngaannangillat. Taakku sinaakkutinik suleqatigiinnermik, ataqqinninnermk ataaatsimoornermillu ilinniarfigisarpagut. Peqatigiiffit attaveqaatinik peqqinnartunik pilersitsisarput, tamattalu angerlarsimalluta misigiffigisartakkatsinnik pilersitsisarlutik.

Esportip timersuutitut akuerineqarnissaa naalakkersuisooqatigiit sulissutigissavaat.

Meeqqanut, inuuusuttunut timersortartunullu pikkorinnernut timersorianluni angalasarnerit ajornannginnerulerlutilu akikinnerulernissaat naalakkersuisooqatigiit pingartippaat. Taamaammat qanoq ililluni assersuutigalugu nunatsinni pissartangorniukkiartorluni angalanernut atatillugu akikilliliissutinik eqqussisoqarsinnaanera sukumiisumik misissorneqassaaq.

Naalagaaffinngoriartorneq

Naalagaaffinngornissap sinaakkutaanik suliaqarneq kisiisa ukkatarissallugit naammanngillat. Nunatta naalagaaffinngoriartuaarnerani piorsarsimassusitta inuiattutt ataaatsimoortitsisup ikorfartorlugulu piorsartuarnissaanut aamma pingaaruteqarpoq. Tassunga atatillugu eqqumiitsuliorneq kulturilu kinaassutsitsinnut, ataaatsimoornitsinnut immitsinnullu paasinissatsinnut pingaaruteqartumik inissimapput. Eqqumiitsuliorneq kulturilu eqqarsarnermi, oqallinnermi isiginnittaatsinillu allanguisinnaanissamut sakkuupput, oqartussaaqataanerullu uummaarissup ineriartortinnerani pingaaruteqarlutik.

Nipilersorneq, filmi, isiginnaartitsineq, atuakkat assilissanillu eqqumiitsuliat ileqqutsinnik unammilligassiisarput. Kinguariit akimorlugit ataqatigiissutsimik pilersitsillutilu ataaatsimut oqaluttuassartatsinnik siaruarterisuupput. Oqaluttuatoqqanit unikkaartuanit oqariartaatsinut oqaasilianullu. Kiffaanngissuseqarluta eqqumiitsuliorinnaanitta sinnattornissamut, naqisimaneqarnani isumaliornissamut sapiitsuliornissamullu periarfissittarpaatigut.

Kulturi kikkunnut tamanut tunngasuussaaq, taamaammallu eqqumiitsuliornermi ineriartornerup pitsasunik sinaakkuteqarnissaanik qulakkeerinninniarluni sulineq naalakkersuisoqatigiit nangissavaat. Qinigaaffinni qaangiuttuni Inatsisartut kulturikkut inuunitta ineriartortuarnissaat isumaqatigiissutigigaat naalakkersuisoqatigiit isumaqarput. Tamanna allanngortinneqassanngilaq. Assersuutigalugu naalakkersuisoqatigiit filmiornermk inuussutissarsiortunik piujuartitsisunik sinaakkusiinissaq siunertaralugu pitsasumik suliniarluni aallartitat nangissavaat.

Oqartussaaqataanerup ineriartortinneranut, pissuserinnermut naalagaaffinngoriartornermullu atatillugu pingaarutilik allatassaavoq tusagassiorfiit nukittut kiffaanngissuseqartullu.

Tusagassiorfiit kiffaanngissuseqartut attuumassuteqanngitsullu tamat oqartussaaqataaneranni ingerlalluartumi pingaaruteqarluinnartuupput. Taamaammat tusagassiorfinnut tapiisarneq nutarterneqassaaq, taamaalilluni tusagassiorfiit digitalimik ingerlasut, soorlu nittartakkani quppernerit podcastillu ilaalersinneqarlutik. Maannakkut pappiaranngorluni saqqummertarnissamik ukiorlu kaajallallugu

A

pingasunik sulisoqarnissamik piumasaqaatit suliniutinik nutaanik amerlasuunik mattussillutillu, tusagassiorfinnik nutaanik ineriaartortitsinermut akornusiisuuupput.

Tusagassiorfinnut tapeeriaaseq ullutsinnut naleqquttoq, nutaaliornermut inissaqartitsillunilu tamat oqartussaaqataaneranni oqallinnermik nukittunerulersitsisoq naalakkersuisooqatigiit kissaatigaat.

Peqatigisaanik Kalaallit Nunaata Radioata aningaasaqarnerata pitsangorsarnissaa pingaaruteqarpoq. Kalaallit Nunaata Radioa nukittooq attuumassuteqanngitsorlu oqartussaaqataanitta sukaraat, tusagassiornermillu siammassisumik tutsuiginartumillu, oqaatsitsinnik, kulturitsinnik assigiinngiaartuunitsinnillu takutitsisuussaaq. Kalaallit Nunaata Radioa siaruarteriviit akimorlugit ingerlaavartumik ineriaartussaaq innuttaasunillu sumiiffini naapitsisassalluni.

Nuuk / Ulloq

Atassut

Aqqalu C. Jerimiassen

Demokraatit

Jens-Frederik Nielsen

Inuit Ataqatigiit

Múte B. Egede

Siumut

Vivian Motzfeldt

A

